

PROGRAM GOSPODARCZY GMINY STRZYŻÓW NA LATA 2011 – 2014

Program Gospodarczy Gminy Strzyżów na lata 2011 – 2014 opracowano na podstawie:

1. Ustawy z dnia 8. 03. 1990 r. o samorządzie gminnym
2. Ustawy z dnia 27. 08. 2009 r. o finansach publicznych
3. Strategii Rozwoju Gminy Strzyżów na lata 2005 – 2015 przyjętej uchwałą Nr XXXII/276/05 RM w Strzyżowie z dnia 20. 10. 2005 r.
4. Lokalnych planów rozwoju miejscowości: Bonarówka, Brzeżanka, Dobrzechów, Gbiska, Glinik Charzewski, Glinik Zaborowski, Godowa, Grodzisko, Łętownia, Tropie, Wysoka Strzyżowska, Zawadka, Żarnowa, Żyznów
5. Programu Ochrony Środowiska Gminy Strzyżów na lata 2004 – 2015 uchwalonego uchwałą Nr XXIV/186/04 RM w Strzyżowie z dnia 15. 12. 2004 r.

Dokument zawiera również wybrane elementy programów wyborczych komitetów wyborczych biorących udział w wyborach Burmistrza i Rady Miejskiej w 2010 r.

I. FINANSE / MIENIE KOMUNALNE

Rozwój gospodarczy gminy w latach realizacji programu zależeć będzie od poziomu dochodów budżetowych w poszczególnych latach oraz możliwych do pozyskania w tym czasie środków pozabudżetowych. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27.08.2009 r. o finansach publicznych wydatki bieżące jednostek budżetowych pokrywane być mogą wyłącznie z dochodów bieżących tych jednostek. Z dochodów bieżących pokrywane być muszą ponadto zaciągnięte kredyty oraz ich koszty. Gmina Strzyżów korzysta z subwencji wyrównawczej co oznacza, że dochody

podatkowe Gminy Strzyżów w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy są mniejsze od średnich dochodów w kraju na jednego mieszkańca. W 2009 r. dochody te wynosiły odpowiednio 540 zł/mieszkańca gminy do 1180zł/mieszkańca kraju. Subwencja wyrównawcza „wyrównuje” poziom dochodów do wysokości 80% średnich dochodów na mieszkańca kraju. Z powyższej analizy dobitnie wynika, że **poziom zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców naszej gminy odbiega znacznie od średniego poziomu w kraju**. W związku z tym nasze aspiracje związane z realizacją wydatków majątkowych związanych z inwestycjami zweryfikowane muszą być o możliwość pozyskiwania dochodów.

W okresie realizacji „Programu Gospodarczego Gminy Strzyżów na lata 2011 – 2014” ograniczać musimy corocznie wydatki bieżące gminy, zwiększając jednocześnie między innymi dochody, poprzez ograniczanie ulg i zwolnień podatkowych. Na koniec 2010 roku zadłużenie gminy wynosi 17.990.000 zł. Zmusza to gminę do weryfikacji planów realizacji kolejnych inwestycji. W okresie realizacji „Programu Gospodarczego Gminy Strzyżów na lata 2011 – 2014” nie pojawi się wiele możliwości pozyskiwania kolejnych środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Należy zatem pozyskiwać dodatkowe środki z innych źródeł krajowych i zagranicznych, głównie na budowę kanalizacji sanitarnej na obszarach wiejskich.

Ważnym elementem planowania gospodarczego jest wynikająca ze zmienionej ustawy o finansach publicznych Wieloletnia Prognoza Finansowa. Do jej sporządzenia zobowiązane są wszystkie samorządy. Z Prognozy Finansowej wynikać musi, że dochody ogółem gminy pomniejszone o wydatki bieżące muszą pozwalać na wydatki inwestycyjne i spłatę kredytów. Ważną pozycję dochodów Gminy Strzyżów stanowią mogą dochody z mienia komunalnego. Na koniec 2010 roku nasza gmina posiada mienie komunalne o wartości 96.394.680 zł. Gmina posiada 1625 działek stanowiących mienie komunalne o łącznej powierzchni 308,15 ha i wartości ewidencyjnej 11.380.708 zł. **Właściwe gospodarowanie mieniem komunalnym winno przynosić corocznie znaczne dochody do budżetu gminy.**

II. PLANOWANIE PRZESTRZENNE

Aktualnie Gmina Strzyżów posiada Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Strzyżów oraz 19 Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego. Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego objętych jest niemal 5 tys. ha. Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego wyznaczają tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną, tereny usługowe i działalności produkcyjnej oraz tereny pod infrastrukturę techniczną. Dla terenów nie objętych Planami Miejscowymi istnieje możliwość wydawania decyzji o warunkach

zabudowy na realizację przedsięwzięć w sąsiedztwie już zainwestowanych obszarów. Ważnym dla przedsięwzięć inwestycyjnych na obszarze miasta Strzyżowa jest możliwość ich realizacji bez potrzeby ponoszenia opłat za wyłączenie gruntów spod produkcji rolnej.

Z przytoczonych wyżej względów uznać można, że w latach realizacji „Programu Gospodarczego **istnieje możliwość podejmowania przedsięwzięć inwestycyjnych zarówno budownictwa mieszkalnego jak i usługowo – produkcyjnego**. Gmina będzie gotowa do podejmowania działań zmierzających do opracowania kolejnych Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego pod ewentualne potrzeby potencjalnych inwestorów.

III. OŚWIATA

Realizację zadań oświatowych powinna zabezpieczać subwencja oświatowa z budżetu Państwa. Wielkość subwencji uzależniona jest od ilości dzieci w wieku szkolnym. Wobec systematycznie zmniejszającej się liczby uczniów w szkołach prowadzonych przez Gminę Strzyżów corocznie przeznaczamy na oświatę więcej pieniędzy niż ich otrzymujemy w formie subwencji oświatowej. Dla przykładu w latach 2006 – 2010 wielkości te wynosiły:

Lata	2006	2007	2008	2009	2010
Wartość w tys. zł					
Wielkość subwencji	9.990	10.665	11.443	11.881	12.507
Wydatki na oświatę	14.734	16.251	16.293	18.263	19.030
Dopłata z budżetu Gminy	4.744	5.586	4.850	6.382	6.523

Pozostająca bez zmian od lat sieć szkół a co za tym idzie oddziałów szkolnych przy zmniejszającej się liczbie uczniów i braku wpływu na wynagrodzenia nauczycieli powoduje, że ponosimy coraz to większe koszty prowadzenia szkół. Najlepiej obrazuje to koszt jednostkowy utrzymania ucznia w poszczególnych latach w różnych szkołach. Przy średnim w Gminie koszcie utrzymania dziecka wynoszącym 7.375,00 zł w poszczególnych szkołach wynosi ok.:

- SP Brzeżanka 8.554,00 zł

- SP Glinik Charzewski 15.764,00 zł
- SP Glinik Zaborowski 12.524,00 zł
- SP Nr 1 Strzyżów 5.523,00 zł
- SP Nr 1 Wysoka Strzyżowska 8.758,00 zł
- SP Tropie 22.366,00 zł
- SP Zawadka 18.856,00 zł
- ZS Dobrzechów 6.714,00 zł
- ZS Godowa 7.753,00 zł
- ZS Grodzisko 7.483,00 zł
- ZS Wysoka Strzyżowska 7.160,00 zł
- ZS Żarnowa 7.589,00 zł
- ZS Żyznów 8.707,00 zł
- MZS Strzyżów 6.178,00 zł

Koszt utrzymania 1 dziecka wynika bezpośrednio z ilości dzieci w klasach. I tak dla przykładu w Zawadce w 3 klasach uczy się 13 uczniów, w Tropi w 3 klasach uczy się 12 uczniów, w Brzeżance w 3 klasach uczy się 18 uczniów, w Gliniku Charzewskim 32 uczniów w 6 klasach, a w Gliniku Zaborowskim 38 uczniów również w 6 klasach. Z powyższych zestawień wynika, że koszt utrzymania jednego dziecka w szkole jest tym większy im mniej uczęszcza do niej dzieci.

Systematycznie zwiększająca się wielkość **dopłaty z dochodów bieżących gminy do subwencji oświatowej może doprowadzić do niewydolności finansowej gminy a co za tym idzie braku możliwości uchwalenia budżetu już na 2013 r.**

Należy poddać analizie zasadność ekonomiczną prowadzenia szkół, w których nakłady na utrzymanie jednego dziecka są największe i dokonać restrukturyzacji sieci szkół w gminie już w 2012 roku. Niezależnie od tego już w latach 2011 i 2012 w wydatkach na oświatę tylko nieznaczne środki finansowe przeznaczyć można na remonty. Taka sytuacja doprowadzi do degradacji struktury komunalnej placówek oświatowych.

Za najważniejsze do wykonania uważa się realizację zaleceń wynikających z decyzji Państwowego Inspektora Sanitarnego w Strzyżowie takich jak wyeliminowanie nauczania w pomieszczeniach suterren w Żarnowej, remonty ogrodzeń, elewacji i niektórych pomieszczeń budynków szkolnych.

Ich realizacja możliwa będzie pod warunkiem zmniejszenia wydatków bieżących szkół zwłaszcza związanych z wypłatą wynagrodzeń.

IV. KULTURA

Realizacją zadań z zakresu kultury zajmować się będą przede wszystkim Dom Kultury „Sokół”, biblioteka publiczna z filiami oraz szkoły. W realizacji zadań statutowych w/w jednostki współpracować będą z organizacjami pozarządowymi a zwłaszcza: Fundacją na Rzecz Rozwoju Kultury ziemi Strzyżowskiej, Towarzystwem Miłośników Ziemi Strzyżowskiej, Towarzystwem Przyjaciół Godowej, Towarzystwem Przyjaciół Dobrzechowa, Stowarzyszeniem Kobiet Wiejskich, Strzyżowskim Towarzystwem Muzycznym oraz Towarzystwem Sztuk Pięknych.

Stowarzyszenia mogą liczyć na wsparcie w budżetu Gminy pod warunkiem realizacji zadań własnych gminy zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa. Gminne jednostki kultury wspierać będą twórczość i ruch amatorski. Sprzyjać będą i rozwijać wszelkie formy działalności kulturalnej wg zapotrzebowania mieszkańców. Działalność jednostek i organizacji kultury prowadzona będzie na podstawie corocznie przygotowywanych i akceptowanych przez burmistrza kalendarzy imprez. Zakres prowadzonych prac remontowych zależeć będzie od możliwości finansowej jednostek i gminy oraz możliwości pozyskania środków zewnętrznych na ten cel.

Podtrzymać należy gotowość kontynuacji współpracy z Powiatem w zakresie realizacji zadań biblioteki powiatowej przy zabezpieczeniu przez Powiat środków na ten cel.

V. KULTURA FIZYCZNA, TURYSTYKA I REKREACJA

Gmina Strzyżów posiada dobrą bazę sportową, turystyczną i rekreacyjną. Zadania gminy w zakresie sportu, turystyki i rekreacji realizować będzie Centrum Sportu, Turystyki i Rekreacji, szkoły, kluby sportowe i inne organizacje pozarządowe. Kluby i organizacje pozarządowe mogą liczyć na wsparcie finansowe z budżetu gminy w zakresie zadań gminy zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa. **Upowszechnianie kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży odbywać się będzie poprzez zwiększanie dostępności do obiektów sportowo – rekreacyjnych.** Rozwój bazy sportowej, rekreacyjnej i turystycznej możliwy będzie przy założeniu wsparcia finansowego ze środków zewnętrznych lub przedsięwzięć publiczno – prywatnych, stosownie do możliwości finansowych gminy.

Wspierać należy powstawanie kolejnych boisk sportowych. Za realne uważa się powstanie boisk piłkarskich w Żyznowie i Godowej. Wsparcia finansowego gminy

wymagać będzie modernizacja stadionu przy ul. 1 Maja w Strzyżowie. Rozważyć należy przejęcie i remont Strzelnicy Sportowej w Strzyżowie. Do skutku należy doprowadzić budowę traktu spacerowego do kapliczki Matki Boskiej Strzyżowskiej w Strzyżowie.

VI. DROGOWNICTWO

Priorytetem w działalności samorządu gminnego winno stać się stworzenie warunków dostępności mieszkańców gminy do sieci dróg krajowych i wojewódzkich. W dużej części możliwe to będzie poprzez **wspieranie przebudowy i remontów zarówno dróg wojewódzkich jak i powiatowych**. Ważnym z punktu bezpieczeństwa jest budowa chodników i oświetlenia ulicznego zwłaszcza przy drogach wojewódzkich. W tym zakresie przewiduje się współpracę finansową z samorządem województwa i powiatu na miarę corocznych możliwości finansowych. Niemniej istotnym jest odciążenie ruchu drogą wojewódzką przez Rynek oraz zadbanie o bezpieczeństwo na przejściach dla pieszych.

Realizacja tego zadania możliwa będzie poprzez **budowę tzw. „małej obwodnicy Strzyżowa”** przez gminę, oświetlenia przejść dla pieszych oraz wykonanie części właściwej obwodnicy Strzyżowa od Dobrzechowa do ul. 1 Maja w Strzyżowie. Znacznych nakładów wymaga modernizacja i utwardzenie dróg gminnych. Coroczne wydatki na utrzymanie dróg gminnych zabezpieczone będą na dotychczasowym poziomie. Znaczne środki finansowe pochłonie budowa ulic na osiedlu Ratośniówki II, na którą zabezpieczone mamy środki z budżetu Unii Europejskiej. Kontynuować należy proces regulowania stanów własnościowych gruntów pod drogi wewnętrzne. Drogi te systematycznie będą utwardzane w takim stopniu by zabezpieczyć dojazd do budynków mieszkalnych.

VII. ROLNICTWO

Zadania gminy w zakresie rolnictwa ustawowo są mocno ograniczone. Niezależnie od tego stwarzać będziemy warunki dla produkcji rolnej poprzez pomoc w organizacji zbytu i przetwarzania produktów rolnych. Koncentrować będziemy się na doradztwie w zakresie możliwości pozyskiwania środków z Unii Europejskiej. Duże znaczenie dla zbytu zielonki może mieć **uruchomienie Biogazowni** w Strzyżowie. Zadanie jest przygotowywane przez PGE przy wsparciu samorządu. Wobec braku możliwości finansowania budowy i utrzymania urządzeń melioracyjnych rozważyć należy pomoc rolnikom przy **powołaniu Spółek Wodnych**.

VIII. BUDYNKI I OBIEKTY KOMUNALNE

Zdecydowana większość budynków i obiektów komunalnych zarządzana jest przez jednostki organizacyjne gminy. Ich stan w dużej mierze zależy będzie od wysokości corocznych dotacji z budżetu gminy. Wiele z tych jednostek ma możliwość wypracowania własnych dochodów, które winny być przeznaczane na remonty. **Działalność jednostek organizacyjnych gminy oraz Urzędu Miejskiego koncentrować się powinna na pozyskiwaniu na remonty i wyposażenie obiektów środków finansowych ze źródeł zewnętrznych.** Duże możliwości ich pozyskania stwarza Czarnorzecko – Strzyżowska Lokalna Grupa Działania poprzez dotacje w ramach tzw. „małych projektów” oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Podkarpackiego.

Czynić należy starania w kierunku pozyskania środków finansowych na przygotowanie budowy Domu Ludowego w Godowej według opracowanego uprzednio projektu budowlanego. Przy wsparciu tych środków do 2014 r. planowane jest przeprowadzenie remontu Domu Strażaka w Tropi oraz Domów Ludowych w Żyznowie, Grodzisku, Gliniku Zaborowskim i Gliniku Charzewskim. Dalsze remonty szkół możliwe będą pod warunkiem oszczędności wydatków oświatowych w ramach reorganizacji szkół.

IX. OCHRONA ŚRODOWISKA

Najwięcej wydatków zapewne pochłoną zadania z zakresu ochrony środowiska. **Po zakończeniu budowy kanalizacji sanitarnej w Strzyżowie należy podjąć się takich inwestycji w Godowej i Wysokiej Strzyżowskiej.** Oba te przedsięwzięcia są dalece przygotowane pod względem dokumentacyjnym. W obu przypadkach budowę kanalizacji poprzedzić należy budową oczyszczalni ścieków. Planuje się przygotowanie dokumentacji technicznej dla kanalizacji kolejnych miejscowości gminy: Żyznowa, Grodziska i Dobrzechowa a w miarę możliwości i innych miejscowości gminy.

Rozbudowy wymaga sieć wodociągowa w Dobrzechowie zgodnie z przygotowaną dokumentacją. Duże znaczenie dla ochrony środowiska będzie miało **wybudowanie segregatorni odpadów.** Pozwoli to na recykling surowców wtórnych jak również wykonanie ustawowych zaleceń w zakresie zmniejszania udziału frakcji organicznych na składowisku odpadów. Funkcjonowanie segregatorni

skoordynowane być musi z procesem segregacji odpadów w gospodarstwach domowych.

X. RATOWNICTWO KRYZYSOWE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

Doświadczenia 2010 roku zmuszają nas do zwrócenia szczególnej uwagi na funkcjonowanie systemu ratownictwa kryzysowego. Należy w tym zakresie doskonalić współpracę z Państwową Strażą Pożarną, Policją, OSP oraz Inspektorem Nadzoru Budowlanego. Ważną rolę w pomocy mieszkańcom w razie kryzysu odgrywać będzie Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Należy zastanowić się nad wdrożeniem w gminie telefonicznego systemu powiadamiania mieszkańców o grożącym niebezpieczeństwie oraz systemu łączności poszczególnych służb i jednostek w czasie sytuacji kryzysowej. **Niezwykle ważną rolę w systemie ratownictwa kryzysowego odgrywają jednostki OSP.** Dalsze dosprzętowanie jednostek oraz karosowanie samochodów typu lekkiego należy do priorytetów Samorządu w obecnej kadencji Rady Miejskiej. Dołożyć winniśmy wszelkich starań by 2-3 jednostki OSP z terenu gminy włączone zostały do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego.

XI. OPIEKA SPOŁECZNA I POMOC SOCJALNA

Dużym wsparciem dla Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w realizacji zadań ustawowych są organizacje pozarządowe. Działalność tych organizacji wspierana będzie z budżetu gminy. Nową formą działalności MGOPS będzie zapewne pozostający w organizacji Klub Integracji Społecznej, który znajdzie miejsce do działalności w rozbudowanym obiekcie MGOPS. **Działania w zakresie pomocy społecznej skupione będą na zabezpieczeniu potrzeb socjalnych osób i rodzin z przyczyn niedostatku spowodowanego m.in. utratą pracy, chorobą, inwalidztwem, starością, bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych bądź prowadzenia gospodarstwa domowego oraz innych sytuacji życiowych czy losowych.**

Nadrzędnym celem podejmowanych działań będzie dążenie do usamodzielnienia osób, rodzin i grup społecznych oraz ich aktywizacja do włączania się w rozwiązywanie istniejących problemów.

Zakres tych działań determinowany będzie trzema czynnikami:

- demografią,
- stopą bezrobocia,
- możliwościami finansowymi gminy.

Najważniejsze problemy do rozwiązania w Gminie i Mieście Strzyżów w przedstawionym zakresie to:

1. **Zabezpieczenie środków materialnych na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin poprzez:** świadczenie pomocy finansowej i w naturze dostosowanej do potrzeb indywidualnej osoby i rodziny zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej, realizacja świadczeń rodzinnych i zadań wynikających z przepisów o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej, zabezpieczenie gorącego posiłku w szczególności: dzieciom, osobom starszym, niepełnosprawnym, bezdomnym, zapewnienie pomocy w formie usług opiekuńczych osobom chorym w ich miejscu zamieszkania;
2. **Stworzenie systemu przeciwdziałania i zapobiegania skutkom bezrobocia poprzez:** propagowanie aktywnych form zwalczania bezrobocia, aktywizacja społeczności lokalnych poprzez realizację programów skierowanych do grup szczególnego ryzyka, wspieranie działań zmierzających do ograniczenia zjawisk patologicznych jako konsekwencji bezrobocia, monitorowanie aktywności zawodowej osób skierowanych do pracy, prowadzenie aktywizacji zawodowej i społecznej osób długotrwale bezrobotnych poprzez rozważanie możliwości utworzenia Centrum Integracji Społecznej, współpraca z Urzędem Pracy oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, pozyskiwanie środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej na realizację projektów aktywizujących bezrobotnych;
3. **Rozwój lokalnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną poprzez:** zintensyfikowanie i rozwój form pracy socjalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo, zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich w trakcie nauki w szkole, organizowanie akcji charytatywnych celem pozyskiwania środków finansowych na pomoc dzieciom, opracowywanie i realizacja programów na rzecz dziecka i rodziny, w której występuje przemoc, zintegrowania działań na rzecz rodziny ze środowiskiem lokalnym w szczególności z instytucjami oświatowymi, sądami, zakładami opieki zdrowotnej i kościołami;
4. **Prowadzenie skutecznego systemu zapobiegania marginalizacji osób bezdomnych i uzależnionych poprzez:** zapobieganie zjawisku bezdomności zwiększając zakres pomocy świadczonej osobom zagrożonym utratą mieszkania, tworzenie mieszkań chronionych dla kobiet z dziećmi, wobec

których sprawca stosuje przemoc, współpraca z organizacjami pozarządowymi na rzecz ograniczania zjawiska bezdomności, prowadzenie działalności terapeutycznej, edukacyjnej i informacyjnej w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie, współpraca z instytucjami i partnerami społecznymi działającymi w obszarze uzależnień i przemocy domowej;

5. **Podniesienie świadomości o problemach osób chorych, niepełnosprawnych i starszych z ukierunkowaniem na przeciwdziałanie marginalizacji poprzez:** tworzenie systematycznej pomocy dla osób chorych, niepełnosprawnych i starszych, utworzenie Domu Dziennego Pobytu, rozszerzenie usług specjalistycznych, rozwijanie form współpracy wszystkich jednostek i organizacji samopomocowych działających na rzecz tych osób.